

Előfizetési árak:  
 A kiadóhivatalban átveve:  
 Egész évre . . . . 8 frt — kr.  
 Negyedévre . . . . 2 „ — „  
 Helyben házhoz hordva:  
 Egész évre . . . . 10 frt — kr.  
 Negyedévre . . . . 2 frt 50 kr.  
 Vidékre postán szállítva:  
 Egész évre . . . . 12 frt — kr.  
 Negyedévre . . . . 3 „ — „

# TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 16.

## Korkép.

Dreyfus mindig csak másodrangu szerepet játszott abban a végtelenre húzott ügyben, mely nevével van elnevezve.

Abban a perczen, a mikor Dreyfus-ügyről lett szó, két párt mérkőzése lett az egész ügy.

Az eszközökben egyik sem volt változatos.

Az egyik párt nem törődött vele, ha ártatlan is az, a kinek bukásától függött az ő győzelme, a másikat cseppet sem feszélyezte, ha bármily pocsoltyában hurcolja is meg Franciaországot, mely neki is hazája, csak győzzön.

Ebbe a házi perpatvarba aztán beléjajgatott az egész sajtó, mintha mindenik lapnak ott kellett volna seperni a francia törvénytörvények előtt.

Szó sincs róla, hogy egy csomó francziának az volna az egyedüli vágya, hogy valaki ártatlanul legyen elítélve.

Ugyan ki merné ezt állítani?

Az a gondolat is megbotránkoztató, hogy antiszemizmusból gyűlölködnek egy ártatlan ellen.

Nem! ez oly elállatiasodás volna, akkora negacziója minden keresztény fel fogásnak, a mi még az elvallástalanodott Franciaországban sem hihető.

Annak sem ül fel senki, hogy a sajtó, csupa igazság utáni legyőzhetlen epekedésből forszirozza az unalomig ezt az ügyet. Hiszen volt nálunk oly igazság-

talanság a választások idején, a közigazgatás terén stb. hogy az egész fellújt és rengeteg távolban lefolyó Dreyfus-ügy csekélység hozzá s a sajtó igen kevésbé reagált, legfeljebb egy-két napi szenzációt bocsátott világgá róla.

Az egész ügy tehát, minden sallangjával együtt nem egyéb egy undorító korképnél, mely durván mutatja be, hogy sem törvény, sem tisztesség nem elég erős ahhoz, hogy a szenvedélynek gátat tudna huzni.

A szenvedély, mely önző célokból fakad.

Ha hasznát ügyünknek az igazság, akkor mohón rántjuk elő, ha ártana, akkor az ököl az argumentum.

Hanem most olyan momentum állott elő a Dreyfus-ügyben, mely minden ember előtt érdekessé teszi azt.

A Labori esetét értem.

Eszembe jut az irgalmas szamaritánus példabeszéde. Az nem kérdezte a sebeültől ki vagy, mi vagy, hogyan kaptad sebedet. Látta hogy szenved és rögtön segíteni igyekezett.

Az emberi vadságból megmagyarázható az, ha valaki halálra sebesít egy embert, hogy kirabolja, de én azt hiszem, hogy ez a példabeszédbeli rabló visszatér áldozatához és látja, hogyan kötözi be sebeit egy másik ember, az a rabló ezt a másikat nem tudta volna bántani.

A védőügyvéd — talán szentimentális a hasonlat, de nem tehetek róla — nekem úgy tűnik fel, hogy igen hasonló szerepet tölt be, mint a szamaritánus.

Nem kérdezi attól az erkölcsi sebe-

sülttől, ki vagy, mi vagy, hogyan kaptad ezeket a sebeket, hanem tőle telhetőleg bekötözni, beheggeszteni azt a sebet. Rettenetes bűn ebben a munkájában bántani az ügyvédet.

És Labori így kapott egy lövést.

Nem sajnálom. Irigylem szinte ezt az embert, kit hivatása közben, hivatásáért ér a bántalom, de meg állok egy perczre ennél az esetnél.

Franciaország intelligenciája évek óta harcol egymással. Egyik rész presszionálni akarja a judikaturát, másik fittyet hány a törvényes ítéleteknek és addig forsziroz ujat, folytonos sajtó utjáni izgatással, míg kedvére valót nem kap.

Igy megyen ez másutt is. A törvény hozást pártok kaparintják körmeik közé és pártszempontok szerint élnek vele. A hatalmon levők elnyomják minden eszközzel az ellenpártot s a kisebbség féktelen a hatalommal szemben.

Ezért vonul át bizonyos durvaság a partamentek munkáin keresztül.

De a felsőbbek irányba hat az alsó rétegre is. És míg a művelt elem sülyedése a durvaságba nyilvánul s a törvény önkényes csavargatásában, addig a proletárok sülyedése állatias tettek és a törvény semmibe vevésében tör ki.

Magunk gyártjuk az anarchistákat. Hiába. Ha a tekintélyeket ledobjuk, a kolomposok uralmát készítjük elő s ha az igazságot csak önzésünk szerint becsüljük valamire, ránk szakad a hazugság uralma minden nyomoruságával.

A mi királynénk halála egy hazugság gyümölcse, mely elhitette, hogy minden

## A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

### Sárdi ház.

— Színmű 3 felvonásban. Írta: Géczy István. —

Két népszínmű sikerült megírása után társadalmi színmű írásába fogott Géczy István. A két népszínmű hatásának titka abban rejlik, hogy az író belevitte a székely népeletet és tudott hatásos drámai mozzanatokot is beléhelyezni. Az előbbi újdonságával, szeretetreméltóságával hatott, ez utóbbi tartalmát öntött a darabba.

A »Sárdi ház«-ban erős drámai mozzanatok vannak. Sárdi Tamás (*Szentgyörgyi*) dúsgazdag parasztgazda beleszeret Balla Irén (*L. Fáti Szeréna*) színésznőbe. Ugy látszik, hogy a mikor elhatározza, hogy a színésznőt feleségül veszi s kezét meg is nyeri, tisztában van azzal, hogy élemedett korával, szegletes modorával nem képes bensőleg magához lánczolni szerelme tárgyát. Ismeri a színház légkörét és aggodalmait vannak Garami (*Bihari*) iránt, a ki folyton Balla Irén körül legyeskedik s a ki tapasztalt világi létére jóval többet ért a hódításhoz, mint az öreg Sárdi; — azt hiszi azonban, hogy egy erélyes fenyegetés elég lesz, hogy jövődöbeljét visszatartsa az eddigi élettől.

Balla Irénnek céljai vannak e házassággal. Milyen célja is? — Olyan különösnek, olyan lehetetlennek hangzik ez. Hozzá megy

az öreg Sárdihoz, mert Sárdi gazdag ember, mert befolyásos ember s imádójának Garaminak állást fog szerezni, — hozzá megy végre azért, mert azt hiszi, hogy az öreg Sárdi hamar elpusztul és még így elég ideje lesz élvezni Garamival mindazt, a mit első házasságával szerzett. Ezt a rut tervet Garami tanácsolta neki.

Garami az önzésben mérkőzik Balla Irénnel, mint azután kiderül csakis önző és még nem is szerelmes, mert kapaszkodási vágyából színeli szerelmet is. A köztük levő szerződés azonban, mely már Balla Irén eszeveszett szerelme folytán is a valószínűség tengerében uszkál, borzasztó véget ér.

Sárdi segélyével Garami jó állásba jut s ezzel közeledett is a hallgatag szerződés beváltásához, ámde a tiltott viszony napfényre kerül. Sárdinak az első házasságából származó leánya Erzsike (*L. Vásárhelyi*) tudomást szerez a viszonyról s midőn atyja őt arra akarja kényszeríteni, hogy Garami nevével legyen, felháborodásában így kiált föl:

— Nem leszek a mostoha anyám szeretőjének felesége.

A darabnak ez a legdrámaibb jelenete. Az amugy is gyanakvó Sárdira villámesapásként hat e kijelentés, melynek igazságáról a szerelmesek egy eltévedt leveléből is meggyőződnek. És az öreg Sárdi, a kinek halálára pályáznak már, — tud még cselekedni. Borzasztó büntetést szán boldogsága megrablóinak. Bezárkózik velük a házba s azt magára gyújtja.

E szörnyű történet komor hatásának levezetésére szolgál Istók Lenczi (*Iványi A*) és Mariska (*Turchányi O.*) kaczagató bájosággal készülő házassága, továbbá a színész trupp s több más komikus alak, melyek komikumát a szerző mindig kellő helyen alkalmazza. A villámesapás mellett ott van a derű, a cinismus mellett a báj és naivság.

Géczy István azonban jobban kigondolta a mesét, mint a hogy azt megírta. Naiv drámai eszközökkel dolgozik néhol a kor izlésébe nem illő sentimentalizmussal is.

Néhány szavam lenne a büntetéshez is. Egy festményt láttam valamikor, a hol a tűzértiszt az ágyucső mellől nézi a löveg által az ellenség sorai közt okozott kárt. A tisztnek csak a hátát lehet látni és messzire szürkül valami, de a kémlelő tiszt merev testtartásából a néző többet kivesz, mintha arcát is látná. A hallgatóság képzeletére is kell valamit bizni és olyat ábrázolni, ami szinte lehetetlen, merő elhibázott dolog és még inkább el van hibázva a dráma akkor, ha az még a tűzhalál félelme közt is folytatódik, mint a Sárdi házban. Amint nem szeretném látni annak a kémlelő tűzértisztnek az arcát, éppen ugy nem akarom látni Sárdiék tűzveszedelmét, mert én azt jobban el tudom képzelni, mint azt bármilyen technikával rendelkező színház megcsinálja. Komoly darabba, mely nem számít a látványossággal való hatásokra, nem méltó az ilyen játék.

A darab előadása s kiállítása mintaszerű

tekintély zsarnokság és teher, a Carnot halála egy másik hazugság eredménye, mely azt hirdeti, hogy nem tartozunk felelősséggel tetteinkért sem Istennek, sem embernek s a Labori sebe pecsét azon a hazugságon, mely most mindenütt uralkodik s mely szerint a politikában minden eszköz jó, ha sikerre vezet.

Labori Isten segítségével hisszük, felgyógyul, csak a társadalom tudjon kiépülni a sok hazug theória deliriumából.

P—y.

### Alapítsunk katolikus egyetemet.

E cím alatt a »Váci Közlöny« a kath. egyetem szükségességéről ír. A cikk a kath. közélet sivárságából bizonyítja a katolikus egyetem szükségességét s a következőket mondja:

A magyar katholicizmus ujászületését várhatta volna az ember azon nagy küzdelmek után, melyeket az utolsó években a hit a hitetlenséggel vívott.

A hatalom birtokában levő s minden eszközzel rendelkező atheus liberalizmus óriási csapásokat mért a küzdelmekről elszokott katolikusok legszentebb jogaira. Reményleni lehetett volna, hogy a szunnyadó katolikus társadalom ezen nagy csapások súlya alatt majd ébredni fog, magához tér és látva a nagy veszedelmeket, amelyek legvitiálisabb érdekeit minden oldalról fenyegetik, tömött sorokba áll, hogy azokat férfias karral visszaverje. S valóban volt is lelkesedés, volt mozgás, az életnek jele, volt küzdelem, az ellenségeket is bámulatba és rémületbe ejtő.

S mégis a küzdelem legszebb fázisaiban sem tudtunk szabadulni azon bajsejtelemtől, hogy sokak kezében a kard csakhamar kicsorbul, sokan nyugalom után tekintenek s lesznek, akik csakhamar elhagyják táborunkat és az ellenség soraiban fogják keresni még a *katholicizmus boldogulását is*.

Balsejtelmünk immár mintha teljesülni kezdene! A küzdők javarésze mintha visszavonult volna s nyugodni; sokan pedig az elletáborban vannak már s még többen oda

volt. A szereplők minden erejükből igyekeztek azon, hogy a darab jó tulajdonságait kimutassák. Némelyek a tulságos igyekezet hibájába is estek.

*Szentgyörgyi* István az öreg szegletes modoru Sárdi Tamást adta. A népszínmű alakjaiban tapasztalt erős tehetsége kitűnően illett e szerephez. Játékán meglátszott, hogy erős ambíció vezette ezen alak megrajzolásában s ennek megfelelő siker is koronázta igyekezetét. Drámai tehetsége a II. felvonásban levő magánjelenetében tűndöklött különösen s ennek végeztével a közönség a függöny előtt nagy óvációban részesítette. L. *Fái* Szeréna a szeretni vágyó színésznőt Balla Irént játszotta meg valószínűvé téve annak alakját. Az eszeszvetten szerelmes nőnek vágyódását, aggodását remek vonásokkal ábrázolta, később pedig a halálfelelmet. Kabinet szerepeit gazdagította ismét egygyel. A *Zacconinak* való szerepet, a gaz Garami szerepét *Bihari* játszotta. Hogy ő nem Zacconi, azt még az ő legkisebb hibái közé lehet számítani.

I. *Vásárhelyi* Vilma (Erzsike) hálás szerepét sikerrel oldotta meg. *Júdyi* A. és *Turchányi* Olga bájos szerepeikben sok derült pillanatot szereztek, ugyasintén *Vendrei* F., K. *Árpási* Kata, *Szerdahelyi* F.

(b. i.)

vágyakoznak, csak alkalomra várva, mely honoszlátná szökésüket.

Honnan van az, hogy az ébredés már kezdetleges stádiumában félálomban akadt meg, amikor az értelem fölött még tulsulyban van az édesen álmódzó fantázia légvári terveivel s béna és erőtlén az akarat?

Onnan, mert az érzékiséggel ellenkező keresztény elvekért kitartóan küzdeni csak az képes, akinek egyénisége át van gyurva, össze van nőve azokkal; a magyar katolikus értelmiség pedig, amely hivatott vezére és előharcosa az iparos és földmives osztálynak, részben atheus, részben pedig a mindent megbénító indifferentizmus légkörében mozog!

Mindaddig míg a magyar katolikus értelmiség szellemi tőkét egyházellenes, az egyházat gyűlölő tanárok kathedrái körül gyűjti, küzdelmünk csak ideig-óráig tartó erőlködés. Aki életének tavaszát pogány légkörben tölti az soha sem fog hozzászokni a keresztényiségnek forró, mindennemű penészt kiégető sugaraival.

### Tisza István és Mangra Vazul.

A »Hazánk« írja a következőket: Sok szó esett már a lapokban arról a felköszöntőről, melyet *Goldis* József aradi új román püspök beiktatási ünnepélyén gróf *Tisza* István elmondott. Egyes lapok szerint *Tisza* István beszéde annyira meghatotta *Mangra* Vazult, a dákoromán izgatót, hogy ez többek közt a következő jelentést is tette volna:

»Ha ilyen nemes és magasztos elveket hallottunk volna fejtegetni eddig is, mint az imént gróf *Tisza* Istvántól — ugymond — *akkor én is más lettem volna cselekedetemben*.

A most hallott szavak, melyeket gróf *Tisza* István mondott, *irányítani fogják a románokat jövő teendőikben*.

A »Tribuna Poporului«, a Mangráék hivatalos lapja azonban most közli *Mangra* Vazul beszédének teljes és hiteles szövegét, melyben egy szó, egy betű sincs a fentebbi kijelentésekből, hanem igenis van arról, hogy *Mangra* Vazul és társai a Tiszák által támogatott *Goldis* József püspökké való választásában és megerősítésében a tulzó oláhok győzelmét ünneplik. Eszerint ugyanis *Mangra* Vazul ur egy betűt sem szólt a magyar hazafiságról, hanem a következőképpen aposztrofálta a püspököt.

Az igazság és világosság uralmának elérhetése kedvéért az Apostolok szakítottak az akkori társadalom előítéleteivel és csak a nép szellemét s jellegét tartották szem előtt.

Éppen úgy mi is felülemelkedtünk a Méltóságod ellen táplált sok előítélet felett és *kibontva zászlónkat Méltóságod megválasztásával győzelmet arattunk*, mert támogatott minket a papság és a nép, melynek megbizásából az egyházmegyei zsinaton annak érdekeit képviseljük. Határozott cselekvényünk s eljárásunk által példát szolgáltatunk az állami élet hivatott faktorai számára, hogy úgy kell tenniük nekik is, ha azt kívánják, hogy a népek között a kölcsönös bizalom s egyetértés helyre álljon.

Ezek után azt kérdezhethetnénk, hogy mit szól gr. *Tisza* István mindehhez? Értette-e *Mangra* Vazul beszédét, vagy nem értette? És ha értette, miért nem igyekezett eloltani azt a fáklját, melyet *Mangra* a dákoromán törekvések állítólagos győzelmének gyűjtött és a helyett, hogy dicsőítő beszédet mondott, miért nem szállította le ezt a felköszöntőt, ezt a sértő hetykeséget a

maga mivoltára? Szeretnénk gr. *Tisza* István ertől választ hallani.

### Katonaképző iskolánk reformja.

Érdekes cikk jelent meg a »Neues Wiener Tagblatt« 1899. augusztus 3-iki számában »Die Reform unsere« Militärbildungsanstalten« cím alatt, melyet — minthogy életre való eszmét fejteget a katonaképző iskolák rég vajudó reformjára vonatkozólag, — mi is közlünk a következőkben:

Hadseregünk katonanevelő és képző intézetei mélyreható reformok küszöbén állanak. A nyilvánosság mindezekről eddigelé kevés tudomást vett, noha azok teljesen alkalmasak arra, hogy a hadsereget a néphez, a katonanevelés és képzés terjedelmes intézeteit pedig az államhoz közelebb hozzák. Nemrég értesültünk arról, hogy a monarchia mindkét államának közoktatásügyi intézői lehetővé fogják tenni, hogy jövőben a katonai főreáliskolák végzett növendékei műegyetemekre és gazdasági akadémiákba átléphessenek; a katonai főreál- és jövőben a hadapród iskolák növendékei is érettségi vizsgálatot tehessenek polgári főreáliskolákban. A katonaképzés reformja ezzel veszi kezdetét. A katonaképző intézetek tantervei már a közel jövőben a polgári reáliskolák terveihez fognak simulni, mihez az utolsó évfolyamokban, a katonai ismeretek és a katonai gyakorlati kiképzés kiváló művelése csatlakozik.

Csodálatos s mégis úgy van, hogy a reformnak katonai körökben ellenzői is akadtak, noha azok sok igazságtalanságnak veszik elejét, melyek eddig a katonai iskolák növendékeit és a hadsereg tisztjeit érzékenyen sújtották. Gyakori volt az eset, hogy egy-egy fiatal tiszt, ki a katonai al-, főreáliskolát, katonai akadémiát (egyetem) és a hadi iskolát (az egyetemenél is több) elvégezte, a műegyetemre vagy gazdasági akadémiába nem volt felvehető, mert hosszú évek fáradozása közt nehezen szerzett bizonyítványainak az államérvényesség jellege hiányzott. S egy ilyen férfiú, ki talán 18 évet ült az iskola padjain, elveszhetett, mert a polgári műegyetemek nem voltak abban a helyzetben, hogy az ő igaz tudását és képzettségét tekintetbe vehették volna. Ezen és más bajokon is a jövőben segítve lesz, amennyiben a katonai középiskolák tantervei minden irányban a polgári középiskolák tanterveihez fognak alkalmazkodni.

Katonaképzésünk, mely 1866 óta nagy erélylyel reorganizáltatott s azóta több rendszer-változáson ment keresztül, két, egymástól élesen megkülönböztetett csoportra: akadémiái és hadapródiskolái képzésre oszlik. Az akadémiailag képzett tiszt tanulmányai szélesebb körűek és behatóbbak, mint a hadapródiskolát végzetté. Előbbi a katonai főreál, vagy polgári középiskola végzésével lép az akadémiák egyikébe, melynek 3 éves tanfolyama után tisztté lesz.

A hadapródiskola növendéke valamely polgári reál 4 alsó osztályát és a hadapródiskola 4 tanfolyamát végzi el, mielőtt mint tiszt helyettes a hadseregbe lépne. Amannak az utja a hadi iskolába egyengetve van, míg emennek oda való bejutása nagyobb erőmefeszítésébe kerül. Értésülésünk szerint e két élesen megkülönböztetett kategória közt is egyengetést tervez az új reform. Már is a katonai főreáliskolák tanterve a polgári főreáliskolák tantervéhez alkalmazkodik, jövőben a hadapródiskolák 3 alsó évfolyamának tanterve is a főreáliskolák tanterveihez fog simulni, míg a 4-ik évfolyam csaknem kizárólag katonai irányu képzéssel fog foglalkozni. — A hadapródiskola 3 tanfolyamának bevégezése után lehetővé

tétetik majd a növendékeknek, hogy hasonlóan a katonai főreáliskolák növendékeihez, érettségi vizsgálatot tessenek és azután esetleg az akadémiákba léphessenek. Az akadémiabeliek ugyyszólván elite-je legyenek a katonai ifjuságnak; az akadémiák csak a gondosan megvizsgált és kiválóított ifjuságot fogadják magukba, — míg elemek melyeknél magasabb carriera elérése nem várható, okvetlenül ki legyenek zárva. Akadémia növendék kitüntetés nélkül egyáltalán ne is létezzék.

E reformok jelentősége nagyon is világos. Egyrészt emelik a hadsereg képzettségi szintjét, másrészt alkalmat nyújtanak az oly ifjunak, kit egészségi vagy más körülmények hivatását feladni kényszerítenek, hogy ismeretei alapján más pályát választhasson magának.

Belevág e reform némiképp a szocializmus kérdésébe is. A tiszt eddig hiányzó államérvényes bizonyítványa miatt képzettsége daczára mihez sem tudott fogni, mert minden más pályá el volt előle zárva. Ezentul középiskolai tanulmányait az állam is elismeri és biztosít számára igényeket, mint bárki másnak. A régi nézet, hogy a katonai iskolák mintegy menedék helyei a többé-kevésbé elveszett középiskolai tanulók részére, alaposan lejárja magát; nehezebb lesz ez iskolákba bejutni — a menyiséget bőven kárpótolja a gondosan megvizsgált és kiválasztott minőség. Természetes, hogy e reformmal kapcsolatban áll a katonai iskolák tanárainak képzése is.

Mindenesetre a modern haladás jellege tükröződik az egész reformon végig, melyet minden tekintetben teljes megnyugvással és méltó megelégedéssel fogadhatunk.

## A villamos vasut ügye.

— A városi tanács felterjesztése. —

A villamos vasut ügye már idestova egy éve fenn van a miniszternél jóváhagyás végett, de ugy a városházán, mint a közönség körében ma éppen annyit tudnak, vagy jobban mondva nem tudnak, mint az első napon, mikor felterjesztették, hogy két miniszter hagyja jóvá.

Az a nagy harc, amely megelőzte a törvényhatóság döntését, nem olyan eredménytelennel végződött, mint az exminiszterek, akik ügynök szerepre vállalkoztak ebben a kérdésben, szereték volna; sikerült is megsemmisíteni a többség határozatát s a közuti vasut részére biztosítani az engedélyt.

Azt hittük, mikor láttuk a dolog új alakulását, hogy ez a nagy protekció, befolyás nem lesz az ügynek végeredményében kárára s a huza-vona által nem veszi el Nagyváradi városa azt az előnyt, amit a nagy licitálásban elért. Nagyváradi város agilis polgármestere annyiszor járt már Ponczistól Pilátusig ebben az ügyben a miniszteriumoknál, azonban még eddig semmi eredménnyel.

A dolog pedig nagyon a körmünkre ég. Az ajánlatok, bármelyik ajánlattevőre csak ez évi december 31-ig érvényesek, vagyis, ha nem lesz jóváhagyva a szerződés ez év végéig, könnyen eshet Nagyváradi városa azon 126 ezer forinttól, amelyet a telep helyéért a vállalkozó cégek megajánlottak s a városnak biztosítottak.

Nem szabad elfelednünk, hogy a versengésnél mindegyik vállalkozó elment a legutolsó határig s szakértők véleménye szerint ezzel kockáztatták megélhetésüket.

Már is olyan hírek keringenek, hogy csak azért huzzák, halasztják a dolgot, hogy a tár-

sulat felszabaduljon a terhes, sőt veszélyes obligóból. A gőzmozdonyu közuti vasut-társaságnak, mint a villamos vasut engedményességének is kötelessége volna már csak a gyanu elhárítása végett is, ha minden lépést megtenne a miniszteriumokban a mielőbbi döntés kieszközölésére.

\*

Nagyvárad város tanácsa foglalkozott tegnap délelőtt ezzel az ügyvel. A dologmaiállásáról még a polgármester sem tudott biztosat mondani. Abban állapodtak meg, hogy a városi tanács jóakaró figyelmébe ajánlja a villamos vasut mielőbbi jóváhagyását a belügyminiszternek.

Ha ez sem lesz elég sikeres, Nagyváradi város polgárságának küldöttsége keresse fel a miniszteriumokat. Hátha ennek több eredménye lesz.

## UJDONSAGOK.

### TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-6-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán.

Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

\* **A város kegyelete.** Nagyváradi város törvényhatósága megfestette b. e. főispánjának báró *Döry* Józsefnek arcképét, a mely térdig, teljes magyar diszben ábrázolja a szelid lelkű volt főispánt. A kép igen sikerült s *Bihari* Sándor festőművész készítette. A városi tanács a kép átvételére egy szakértőkből álló bizottságot kért fel, a melnek tagjai *Szöke* Gyula rajztanár, *Szűts* Izsó ipariskolai igazgató, *Kovács* László, *Böszörményi* Géza, *Endrey* Sándor festőművészek.

\* **Rulikovszky emlékezete.** Most 50 éve, hogy *Rulikovszky* Kázmér lengyel dsidás százados életét áldozta a magyar szabadságért s a muszka erőszak által kivégeztetett Nagyváradi mellett. Az alkotmányos idők beálltával a hazafiui kegyelet méltóbb helyre temette a vértanu hamvait s emlékoszlopot emelt föléje. Azóta augusztus 28-án, Rulikovszky kivégeztése évfordulóján gyászünnepélyt tartottak a Szent László-templomban s a sirt megkoszorúzták. Ez évben, mint félszázados fordulón, impozánsabb gyászünnepélyt rendeznek. Reggel 9 órakor a Szent László-templomban nagy gyászmise lesz, a mely után a gyászmene kivonul a Rulikovszky sírházhoz, a hol a dalárda ad elő néhány gyászdalt s *Sulyok* István ev. ref. lelkész alkalmi gyászbeszédet mond. A közgyűlés határozatához képest dr. *Bulyovszky* József polgármester a részvételre felhívja a törvényhatóság tagjait s a polgárságot és a város nevében koszorut helyez a vértanu sírházra.

\* **A gázgyár tiltakozása.** Nagyváradi város tanácsa megengedte a vendéglősök országos kongresszusát rendező bizottságnak, hogy a Sport-téren tartandó ünnepély alkalmából a honvéd-hadapród iskola villamos telepéről vezessék a mulatság színhelyére a villamos világitást. — A színháznak villamos világitással leendő berendezésére pedig tárgyalásokat kezdett a tanács, illetve a színház építésére felügyelő bizottság a Ganz-gyárral. A nagyváradi légszészgyár ez ellen tiltakozott s hosszú be-

adványt intézett a városhoz, amelyben különösen a színház villamos világitása ellen érvel s azt is kimutatni igyekszik, hogy a villamos világitás legalább 4000 frttal drágább lesz évenként. A tanács tegnap tárgyalta a gázgyár beadványát. A Sport-tér világitására nézve világosan megmondja a szerződés, hogy amely közterem, vagy utcán nincsen gázvezetés, ott bármily világitást behozhat a város. A színház világitására uézve felhívják a gázgyárt, hogy a támogató adatokat terjeszse be a tanácshoz.

\* **Itaimérési jövedelem-többlet.** Az itaimérési adó jövedelmének többletéből az állam részesíti a kezelést teljesítő városokat. A folyó év első felében elért többletért a pénzügyminiszter 11227 frtot utalt ki Nagyváradi városának. A tanács utasította a város főpénztárnokát, hogy ez összeget vegye fel a kir. adóhivatalból. — A bor- és sörfogyasztási adó illetékek kezelési jutalékát Nagyváradi városának 3375 frttal felemelte.

\* **Megtagadott kérelem.** A fő-utcai Mayrházból november 1-én ki kell költözni a kereskedőknek. *Cziller* Imre arra kérte a tanácsot, hogy a míg a Bazár építése tart, a Bémer-téren adjon a város ingyen telket, ahol árusátrat állítson fel. Időközben azonban megvásárolta a Szent László-téren a *Palkovits* Imre üzletét. A város tanácsa tegnap tárgyalta a kérelmet s azt azzal az indoklással utasította el, hogy már van üzlethelyisége a Szent László-téren.

\* **Nagyvárad határának kibővítése.** *Busch* Dávid városi főmérnök pár hónappal ezelőtt indítványt adott be Nagyváradi város törvényhatóságához, hogy az iklódi és ősi pusztákat és Pecze-Szőllős községét csatolják Nagyváradi városához. A városi tanács az indítványt kiadta a pénzügyi szakbizottságnak, azzal, hogy mutassa ki, mily előnyökkel járna a két puszta és Szöllős összececsatoítása Nagyváradi városára nézve.

\* **Az E. K. E. tárgysorsjátéka.** Az *Erdélyi-Kárpátgyűlés* részére József Ágost kir. herceg, mint az egyesületnek védője engedélyt eszközölt ki a pénzügyminisztertől, hogy az egyesület hazafias és jótékony céljai javára tárgysorsjátékot rendezhessen. E sorsjáték nyerményszámainak húzási napja augusztus 15-re tűzött ki, minthogy azonban a sorsjegyeknek csak egyharmad része adatott el, a pénzügyminiszter engedélyezte, hogy a *húzás 1900. január 15-én tartassék meg.* Az egyesület ez uton kéri mindazokat, a kik sorsjegyeket kaptak, hogy a sorsjegyek árát az egyesületnek Kolozsvárra mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

\* **Villamos vasut Nagyváradi Debreczen között.** A debreczen—nagyváradi villamos vasut közigazgatási bejárása tavaly volt, de ez a fontos kérdés elaludt. A vállalat engedményese kisbaári Kiss Ferencz azonban újra felvette az ügyet s kérelmezte az előmunkálati engedélynek még egy évre való meghosszabbítását. A kereskedelmi miniszter az engedélyt újabb egy évre meghosszabbította.

\* **Elfogott lélek-kufár.** Azok a hitvány lélek-kufárok, kik leánykereskedést üznek, régtől fogva nagy előszeretettel keresték föl Magyarországot, mivelhogy az ő sőtét működésük számára ez az ország fölötte alkalmas terrenum. A hatóságok olyan lanyhán ellenőrzik azokat az alávaló ágenseket, akik eleven emberhussal kereskednek, hogy itt kevésbé kell tartani veszedelemtől, mint egyebütt. Néhány év óta egy egész tömeg lélek-kufárt tett ártalmatlanná a fővárosi rendőrség, ámde néhányan, akik »minden hájjal meg vannak kenve«, félelem nélkül folytatták undok mesterségüket, olyan ravaszsággal és olyan ügyességgel, hogy sehogyse lehetett hozzájuk férni. A legmerészebb és legarczátlanabb volt köztük egy *Orler* Salamon nevű. A mi Somoskeőy a szélhámosok, Papacosta a kasszabetörök, Ehrlich Móricz a zsebmetszők közt, ugyanaz *Orler* Salamon a leánykereskedők aljas czéheben. Vakmerő, ügyes, körültekintő, emberismerő,

elegáns föllépésű, behizelgő modoru és gazdag. Az ember, ha beszél vele, comme il faut. világinak tartaná ezt a gazembert, aki eredetileg az orvosi pályára készült, beszél angolul, francziánul, olaszul, németül és aki nem mindennapi műveltséggel bír. Orlor Salamon krakkói lakos. Az ősi lengyel városban remek palotája van, amely föl van szerelve mindezekkel régiségekkel, drága cseese-becsékkal s ahol a leánykereskedőknek ez a fejedelme, aki aránylag még fiatal ember (mindössze 45 éves) úgy él, mint egy mánás. Most aztán nyaka tört ennek a ficzkónak is. Egy fiatal francia nevelőnő, Renaud Emilia, egy feltűnően szép 18 éves leány, a ki vagy másfél év óta tartózkodik Budapesten, de mintegy hat hét óta állás nélkül volt, három nappal ezelőtt beállított ő a budapesti főkapitánysághoz, a hol előadta, hogy egy gazdag ültetvényes, a kít *Tachenburg* Frigyesnek hívják, egy Stein nevű ember közvetítésével megfogadta őt nevelőnőnek, hogy elvigye Buenos-Ayeresbe a gyermekei mellé. Renaud Emilia megjegyezte, hogy mivel már sokat hallott törbe eselt fiatal leányokról, hát tudni óhajta, hogy vajjon nyugodtan belemehet-e ebbe az engagementba? A személyleírás, melyet a leány Tachenburg Frigyesről adott, teljesen ráillett Orlor Salamonra és néhány detektív azonnal akcióba lépett. Kiderült, hogy Tachenburg csakugyan más, mint Orlor Salamon, a ki a Király utcában Steinnél szállt meg vagy egy héttel ezelőtt, oly szándékkal, hogy megint egy szálltmány fiatal leányt expediáljon a külföldre. Tegnapelőtt Orlor Salamont le akarták tartóztatni, de a jeles ur nyilván megérezte a peesenye szagát és szépen ellillant Budapestről. A rendőrség kiderítette, hogy Orlor már nyolcz leányt kerített hálójába, a kiket magával akart vinni, hogy Buenos-Ayeresben a bűn posványába taszítsa őket.

\* **Országos cipész-kongresszus.** Kolozs-várott hétfőn délelőtt nyílt meg a cipész-kongresszus, amelyen mintegy 150 cipész vett részt. Az elnök megnyitó beszéde után felolvasták a titkári jelentést. A titkár azt indítványozta, hogy a minisztert közvetlenül értesítsék a kongresszus határozatairól. Majd elhatározták, hogy fölíratot intéznek a kormányhoz, hogy a honvédség lábbeli szükségletét a kisiparosok utján fedezzék. A kongresszus kimondja továbbá, hogy nyersanyag és termelőszövetkezetek felállítását országszerte az ország összes városában elodázhatatlannak tartja. Kérni fogja a kongresszus a minisztertől a vásárok korlátozását is.

\* **A krematórium átvétele.** Tamás J. marosvásárhelyi állatorvos ezelőtt két évvel felépítette Nagyváradon a saját szabadalma szerint az állati hullaégető kemenczét, de a próbánál nagyon költséges és hosszadalmasnak tapasztalták a kemence működését s nem vették a hullaégetőt át. Azóta *Tamás* sokat javított a szabadalmán s átalakította a kemenczét, a mely most megfelelően működik. A városi tanács, mivel a működése kielégítő s dögtér hiányában nagy szükség van erre a kemenczére, sürgősen átvette s azonnal használni is fogják. A 3000 frt építési költséget, mint póthitelt fogja a tanács kérni a törvényhatóságtól.

**Guérin-eset Budapesten.** Most, mikor az egész világ visszafojtott kaczagással várja, mi lesz a vége a Guérinck vállalatának, kik a párisi rendőrök elől elsáncolták magukat s a francia kormányt pár napra neveltségessé tudták tenni, érdemes felemlíteni, hogy 22 évvel ezelőtt, boldogult Thaisz Elek idejében hasonló sikerült tréfát csinált Budapesten négy jóvérű és elszánt fiatal ember. Az 1877-ik év egyik hajnalán, viharos éjszaka után, valami komolyabb természetű konfliktus támadt köztük és a rendőrök közt. A biztos urak éktele nélkül sipoáltak s a széles vállu, herkulesi erejű urfiak gyorsított léptekkel igyekeztek átengedni a csatát. Így értek a lánczidra, nyomukban vagy husz mérges konstábler. Az elől menekülő urfiak, a ki melleleg mondvá ma igen diszes társadalmi állást tölt be Budapesten és tagja az Országos Kaszinónak, ekkor nagyszerű ötlete támadt. Ráugrott tudniillik a hid lánczára, melynek féloldalt vékony korlátja is van. A többiek követék a példáját s a meredek légi uton szépen felsétáltak a hétémeletnyi magasságu oszlopok falához.

A rendőrök ugyan gondolták, hogy »hiszen ha felmentek, majd visszajönnek« s eszük ágába se ötlött, hogy kövessék őket. Onnan, a hol a lánczok áthatolnak az oszlopokon, egy meredek vaslajtorja visz fel az oszlopok legtetejére, a négy urfi azonos felkuszott s odafönn aztán kényelmesen elhelyezkedtek. Az oszlop tetejének ugyanis köröskörül köböl faragott korlátja van s azon belül akkora tágas földellen hely, mint egy kis hónapos-szoba. A négy menekülő itt első sorban is leheveredett s az éjszaka fáradalmait kezdték kialudni. Ugy hortyogtak, mintha csak puha ágyban feküdnének és nem féltek semmi meglepetéstől. A 6 méter hosszú vaslétrát tudniillik *fölhúzták maguk után.* A rendőrök hogy meddig vártak rájuk, sohasem tudták meg, másnap azonban az esti órákban nagy népesödület láttak maguk alatt: a közönség az esti lapokból megtudta az esetüket és elmentek a csudájukra. Javában folyt a bálulás, mikor egy elegánsan öltözött fiatal ember kiválik a közönség közül, ráugrik a lánczra és látszólag tréfából megteszi ugyanazt a nyaktörő utat felfelé az oszlop teteje irányában. Az álmélkodás akkor érte tetőpontját, mikor a négy fiatal ember harsány üdvívalgással fogadta az érkezőt, mint jó ismerőt. Leeresztette eléje a vaslétrát, melyen az nyomban macskaüggyességgel felkuszott. »Enni vitt nekik!« találta ki mos a közönség és a köztük ácsorgó rendőrök boszankodása határtalan volt. Az ötödik urfi azonban nemcsak enni vitt a fönnrekedteknek, hanem a derekára esarva felvitt nekik egy jó erős kötelet is, a melynek segítségével még azon az éjszakán vagy két hétre való eleséget húztak fel maguknak az oszlop alá rendelt hentes- és péklegényektől, finom borokról sem feledkezvén meg. A rendőrök tudniillik csak a lánczok feljártait őrizték és a sötétben nem vették észre, hogy az eleséget hordó legények egymásután aggatják be kosaraikat az oszlopról lelőgő kétél horgába. Másnap azután a dolog valóságos fővárosi nevezetességé vált, az emberek ezrével tolongtak a Lánczid környékén, a vakmerő urfiak pedig kiültek az oszlopok korlátjára s onnan lógatták le a lábukat, vidáman poharazva. A rendőrök szájtátva és irigykedve nézték őket és nem lehetett tudni, hogy mi lesz mindennek a vége? S hogy a dolog mindenben hasonlítson a Guérin esetéhez, itt is végre a rendőrfőnök: az öreg Thaisz Elek avatkozott bele a dologba. Megjelent a helyszínén és felkiáltotta a fiuknak:

— Gyertek le rögtön, minden meg van bocsátva!

Az egyik urfi visszakiáltott:

— Szavára, mondja bátyám?

— Szavamra mondom!

— Erre aztán az oszloplakók ugyanazon a nyaktörő uton, melyen felmentek, szépen visszasetáltak. A közönség éljenzett, Thaisz Elek pedig megfenyegette őket.

— Ezt máskor meg ne próbáljátok fiuk, mert megteszem, hogy magam megyek fel értetek!

\* **Szökés a vasuti kocsiból.** Az aradcsanádi vasutak brádi állomásán tegnap két erősen megvasalt cigányt akarták két csendőr az Aradfelé menő vonat egyik kocsijában elhelyezni. Az egyik cigányt már be is ültették a kocsiba, de azalatt, míg a csendőrök a másiknak helyet csináltak, a kocsiban ülő cigány a kupé tulsó ajtaját felnyitva, kiugrott. A csendőrök rögtön üldözőbe vették ugyan, de a cigány gyorsabban futott mint üldözői, a kiket nehéz felszerelésük is akadályozott az üldözésben, úgy, hogy sikerült is menekülnie. A csendőrök végre is felhagytak a sikertelen üldözéssel és visszatértek a vonathoz, a hol a másik cigányt a kalauz őrizete alatt hagyták. Azt azután nagy diadallal bevitték Aradra.

\* **Szeged egy évi termése lángokban.** Nagy réműlet volt mult vasárnap délután Szegeden. Az alsóvárosi szérüskertben lángborult a gazdák termése s *teljesen leégelt*, daczára annak, hogy a tüzoltóság minden erejét megfeszítette az oltásnál. A tüz rohamosan terjedt egyik boglyáról a másikra; menteni a nagy szélviharban alig lehetett. A legnagyobb baj a vízhiány volt, mert a körülbelül négy holdnyi területen Szeged városi tanácsának nemtörődömségéből csak *egy kut van*, melynek vize hamar kifogyott. Így a tüzoltóság s az ezerannyi néptömeg nagyobbra tehetetlenül volt kénytelen szemlélni, mint vész oda egy év termése. A kár körülbelül 30.000 forint; ebből csak igen kevés térül meg, mert a kisczudák

legnagyobb része takarékoságból csak harmad — negyed részben biztosított. A kisczudák szövetkezetének új, nagy cséplőgépe is elpusztult a tüzben, de az biztosítva volt s így a gép értéke, 5200 forint nem vész oda. A tüz óka ismeretlen. A kaziaknál — vasárnap délután lévén — nem dolgozott senki. Valószínűnek tartják, hogy a szélvihar valamelyik arrahaladó vonat mozdonyának a szikráját sodorta a gyulékony szalma közé. A vizsgálat egyébként megindult.

## Igazságszolgáltatás.

### A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Bócz Géza.*

- 2179 Oláh Ferenczné hagyatéki ügye.  
2191 Horovitz s. t. — Paschel Ottokár.  
2196 Tarca Vaszali — Sipa Szaveta.  
2141 Komár György — Farkas Lukács.  
2142 Pál Pál — Steiner József.  
2143 Özv. Fekete Józsefné — özv. Fekete Jánosné s. t.  
2158 Nadasán Perszida s. t. — Nadasán Mitruné s. t.  
2159 Buday Lajos — Kreit Márton.  
2177 Gróza Vaszalie — Popa Floare.  
2180 Briskán Juon hagyatéki ügye.  
2195 Landauer J. — Schweiger József.  
2209 Spitz testv. s. t. — Popovits Aszentie s. t.  
2210 Farkas Péterné — Farkas Péter.  
2225 Lusanaki Dániel — Gyeorgye Juon.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

- 2010 Nagyszebeni földhitelintézet — Fekete Sándor s. t.  
2036 Kurländer s. t. cég — Goldstein József.  
2037 Ille Kita — Sarba Gyorgyie s. t.  
2038 Berger s. Balla — Oláh Endre.  
2509 Drapesik Mária — Guttmann József.  
2060 Berl Sámuel — Stern Mihály.  
2128 Amant Béla — Fodor Tódor.  
2156 Initz Frigyes — Uberall Márkus.  
2176 Csanálosi Eszter — Csanálosi András.  
2197 Pafukán Juon — Pintye Mihály s. t.  
2198 Bódis Erzsébet — Debreczeni András.

## S P O R T.

**Pardon törölve.** Hetek óta a legellen-tétebb hírek keringenek *Pardonról*; majd az, hogy teljesen letört, majd pedig az, hogy a legjobb kondícióban vár. A derby-győztes neve ma már a hivatalos bánatjelentés rovatóba került, mert tulajdonosa az *Erzsébet királyné-díj* és a bécsi *Jubileum-díj* törölte. *Pardonnak* eszerint ma már csak a *Szt.-Legerben* való kötelezettsége van fenntartva. Az istálló hivei még most is szépítik *Pardonnak* baját s azt állítják, hogy bal első lábán kis intágulásban szenved. Sokan azonban azt hiszik, hogy neki is olyan *kis* intágulása van, mint *Gaganak* volt, a melynek következtében soha többé nyilvános pályán nem látták.

## SZINHAZ.

### Heti műsor.

Csütörtök: *Felhő Klári.* »Az iparosok Menháza javára.«

Péntek: *Párisi élet.*

Szombat: *Carmen.*

Vasárnap d. u. *Csókonszerzett völegény.* este *Utazás egy apa körül.*

### Színélőadás az elaggott iparosok javára.

— Kérem a nagyérdemű közönséghez. —

A már négy év óta fennálló ipartestületi menház, mely nagyobb részben a nagyérdemű közönség szives áldozatkészségéből létesült, ma már kilencz elaggott és munkaképtelenné vált iparos életfogytiglan tartó biztos hajléka, azonban még sokan vannak kik e hajlékra reá vannak szorulva, azt pedig leginkább a nagyérdemű közönség ösmert jóakaratu támogatása fogja elősegíteni és ez által a felveendő aggok számát szaporíthatni. — e célra ma csütörtökön augusztus 17-én egy színélőadás lesz a színházban megtartva. »Felhő Klári« egyik legjobb magyar színmű színrehozatalával. Felkérjük a mélyen tisztelt nagyérdemű közönséget, hogy a mai színélőadást becses pártlására méltatni kegyeskedjék.

A jótékony célra adandó felülfizetések hírlapilag fognak nyugtáztatni.

Jegyek válthatók délelőtt 8 órától az előadás kezdetéig a színházi pénztárnál.

Tisztelettel maradtunk. Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében.

Nagyvárad, 1899. augusztus 17-én.

Bertsey György,  
elnök.

Jankovich János,  
jegyző

### Műsorváltozás.

A péntekre hirdetett Szerelmek bolondjai cz. darab elmarad s helyette a Párisi élet fog színre kerülni Örley Flóra vendégfelléptével, ki kétszeri felléptével aratott már az idény alatt Nagyváradon sikereket. A heti műsor egyelőre nem szenved változást.

Örley Flóra énekesnő, hír szerint Bécsbe szerződik. A Schönerer kisasszonnyal folytatott alkudozások közel vannak a befejezéshez, — ha igaz a Fremdenblatt értesülése.

## REGÉNY-CSARNOK.

### NEM HIÁBA.

Irtá: Neidegg, fordította: Szirtes.

78

— Hogy nagy házat tarthasson és mindnyájunk fejét elcsavarhassa, ugy-e? — jegyzé meg nevetve Egon. — Talán nem akar, vagy nem tud neki segítséget adni; most rosszul folynak ügyei.

— Igazán?

— A dobrovini bányaégés szörnyű csapás volt, a malomüzlet sem virágzik. A munkások bérét leszállították, volt zenebona, de nagy. Csodálom, hogy nem olvasták a lapokban.

— Az akkor történhetett, midőn néhány napra kirándultunk J.-be — felelt a grófné.

— Starkenbachnak nagy kára lehetett, — mesélte Egon tovább. Hallom, hogy veje Mamule alezredes is panaszkodik ipa szeszélyeire.

— Minthogy Dobrovin ériási jövedelmet hozott, megszokta volt tele marékkal szórni a pénzt; — szólt közbe Leó; — de ha elapad a forrás, ha mindjárt kis időre is, nagyon könnyen zavar állhat be.

— Akkor Dobrovin áldás helyett átokká vált volna; mégis mily különös az emberek sorsa! — jegyzé meg hangosan gondolkozva Rodenau kisasszony.

Csodálkozva tekintettek mindnyájan feléje.

— Parancsol? — kérdezte Egon.

Elpirulva, zavartan felelé, hogy gondolatai távolabb jártak; attól tart, hogy dr. Ganermannra ipának szomorú körülményei csak újabb keserűséget hoznak.

Róza ismét jelentősegteljesen pillantott bátyja felé, ki összeráncolta szemöldökét. Át-

ható, majdnem barátságatlan tekintettel nézte a beszélőt és fölkelte. Azután felszólította Egont hogy menjen vele az erdészhez, hogy a vadászatot megbeszéljék. Egon követte őt, de sokkal, kevesebb buzgalommal, mintsem oly szenvedélyes vadászról gondolta volna az ember. Róza csendes mosolygot: mégis csak diadal volt látnia, hogy minden más szenvedély, mely Egon fölött uralkodott, háttérbe szorul szerelme miatt.

\* \* \*

Délután történt. A grófné társalgójával kint ült a terrazon; a billiárdszobában Róza Egonnal játszott; Leó az ajtóhoz támaszkodva figyelemmel kísérte a játékosokat; közben-közben czélezásokat tett unokafivére hanyagságára, hogy saját érdeke ellen játszik. Róza azonban nagy buzgalmat tanusított és sovárogyva kívánt nyerni, a mit ellenfele lehetőleg könnyűvé tett neki.

Leó jól mulatott, midőn látta, mily királyi leereszkedéssel használta ki Róza ellenfelének akaratos baklövéseit, anélkül, hogy jelét adta volna annak, hogy észrevette, mily lovagiasan kiméli őt. A szegény ficzko fülíg szerelmes, — gondolta magában — és boldog, hogy Róza egyáltalán türi figyelmességét. Nem volna-e kegyetlenség játékát elrontani?

Leó ugyanis avval a szándékkal ment Aggstettenbe, hogy megkéri Rózát. Harminczöt éves volt, tehát ideje már, gondolta, hogy megházasodjék. Anyja is arra kérte, sőt ismételte, hogy unokahuga örömmel mondana igent. Bármily távol állt is tőle minden hiúság, ha Róza viselkedését fontolóra vette, kénytelen volt önmaga előtt bevallani, hogy anyja nem tulzott. Eggen-dorfon igen könnyen megtette volna az elhatározó lépést, de most majdnem lehetetlennek látszott az neki. Hogyan? Ó magát egész életére lekösse? Le, anélkül hogy igazán szerelmes volna? De hogyan is gondolhat ő lángoló szerelemre? Sokkal higgadtabb a természete, hogysem nagy szenvedély hatalmába kerithetné! Olyan nő talán nincs is a világon, a ki őt teljesen lebilincselhetné. Rózában elég biztosítékot lát, hogy békés, elégedett családi életet élhet vele; azon felül édes anyjának hő vágya is teljesülne. Tehát nem fog tovább habozni, kimondja a határozó szót, mielőtt Egon szerelme még nagyobbra nő.

A nevetgélő, tréfálkozó játékosokról anyja felé fordítá tekintetét. Fehér kis kezeit ölében pihentetve ült a karosszékben, nagy szeméit a felolvasó társalgónéra függesztette. A két női fej vonzó képet mutatott. Mindakettő a nőies érzékenység és igazi nemeslelkűség bélyegét viselte magán. Leó elégedetten legeltette rajtok szeméit Anyjának vonásai igen szabályosak voltak, a cza. bármely szobrásznak mintaképül szolgálhatott. Vajjon Mari kisasszonyt lehet-e csak csinosnak is mondani? kérdezte önmagától. Szép nem volt, de sajátja az a varázs, melyet az okosság és jóság kifejezése kölcsönöz; kellemes összhang jelenkezett egész valóján és édesen csengő lágy hangja különös bájjal ruházta fel. Milyen jól olvas, gondolta csodálkozva. Komoly könyv volt, a mit anyja választott; de az ifju felolvasónak hangja és kifejezése elárulták, hogy tartalmát kellemesnek találta. Jó kedvvel olvasott, szívelelke a komoly tárgy volt.

(Folyt. köv.)

### A Dreyfus-ügy tárgyalása.

Mai távirataink Labori állapotáról, Guérin és társairól s a Dreyfus-ügy tárgyalásáról szólnak. Az ügy hevességében, napról-napra növekszik s az ellentétek mélyednek. Labori állapotában javulás állott be. A tárgyaláson elvetették Demange azon indítványát, hogy a tárgyalás elhalasztassék védőtársának felépüléseig. Távirati értesüléseink a következők:

#### Labori állapota.

Rennes, aug. 16. Laborit higienikus okokból átvittek Basch tanár házába. Hír sze-

rint a rendőrség nyomában van a merénylőnek.

#### Guérin és társai.

Páris, aug. 16. A helyzet változatlan. A Rue Chabrolban az előtt a ház előtt, a melybe Guérin bezárkózott, tüntetések voltak. »Éljen a hadsereg! Éljen Guérin!« — kiáltották a tüntetők. Az ellentüntetések miatt egyes helyeken verekedésre került a dolog, a melyek több letartóztatást vontak maguk után. Egyébként Páris egészen nyugodt. Waldeck-Rousseau miniszterelnök a délután folyamán több ízben tanácskozott a rendőrfőnökkel a Guérin ellen való eljárásról és ugy látszik abban állapodtak meg, hogy felszólítják Guérint, válaszson az önkéntes internálás és a letartóztatás között. A Rue Chabrolt holnap újra átadják a forgalomnak és a rendőrség megszállja a ház kapuját.

Páris, aug. 16. Lasies képviselő az este Guérinhoz ment, hogy rábeszélje, hagyjon föl az ellentállással. Lasies azután éjjel fél 11 órakor Waldeck-Rousseauhoz ment, de ennek távollétében a miniszterelnök kabinetfőnöke fogadta. A miniszteriumból jövet kijelentette Lasies egy ujságíró előtt, hogy sem Waldeck-Rousseau, sem Guérinnek nem volt közbenjárója, vagy képviselője, hanem tisztán részvétből cselekedett, mert nézete szerint meg egyezésre lehetne jutni. Guérint és társait nagy izgatottságban találta. Waldeck-Rousseautól azt az ígéretet kapta Lasies, hogy Guérint és társait ma éjjel nyugodtan hagyják aludni. Lasies holnap reggel újra elmegy Waldeck-Rousseauhoz, hogy a megadás föltételeiről tárgyaljon vele. Guérinnel nemcsak a maga nevében, hanem Drummond és a Libre Parole egész szerkesztősége nevében beszélt. Azt hiszi, hogy Waldeck-Rousseau Guérin társai iránt elnéző lesz. Guérin valószínűleg azt fogja kérni, hogy ne kísérik fogolyként az utcán végig, hanem engedjék meg neki, hogy önként jelentkezhesék a vizsgálóbírónál. Waldeck-Rousseau valószínűleg ezt is megengedi neki.

#### A tárgyalás.

Páris, aug. 16. A Figaro azt hiszi, hogy Jouast ezredes nem fogja teljesíteni Demangenak azt a kérését, hogy a Dreyfus-pőr tárgyalását halasszák el hétfőig, mert a haditörvényszék ülései a törvény rendelkezései szerint nem függeszthetők fel 48 óránál hosszabb időre. Demange erre bizonyára azt fogja indítványozni, hogy 48 óránál hosszabb időre. Demange erre bizonyára azt fogja indítványozni, hogy 48 óránként egy-egy ülést tartsanak.

A Matin értesülése szerint a politikai rendőrségnek sikerült megszereznie azt a titkos jegyü levélváltást, a mely az orleansi herceg és párisi hívei között folyt.

Rennes, augusztus 16. A tárgyalás teljes csöndben kezdődik. A közönség körében főleg arról folyik a beszélgetés, hogy a bíróság teljesíti-e Demangenak a tárgyalás elhalasztására vonatkozó kérését. Hír szerint a törvényszék még két vagy három tanut akar kihallgatni és csak azután határoz az elnapolás kérdésében.

Rennes, augusztus 16. Labori igen jól töltötte az éjjelt és aludt is egy keveset. Állapota reggel teljesen kielégítő volt. A gyilkost még folyton keresik. A rendőrség azonban, ugy látszik, nincs az igazi nyomon.

Rennes, augusztus 16. A gimnáziumhoz vezető utcákat ma reggel gyalogság és tüzer-

ség zárta el. A hidakat csendőrök őrzik, a kiket ott tüntetések esetére készenlében tartanak. Éjjel 200 csendőr érkezett ide. Ujabb erősítéseket várnak. Dreyfust minden különösebb mozzanat nélkül kísérték át a gimnáziumba. A tanuk megérkezésekor nem volt tüntetés.

A tárgyalást 6 óra 35 perczkor nyitották meg. Demange kijelenti, hogy az orvosok remélik, hogy Labori jövő hétfőig fölépül. Nemcsak egy vádló áll velem szemben — ugymond Demange — önök már több államügyészt hallgattak meg és még egynehányat fognak meghallgatni. Csak igazságos volna, hogy a védelem is hasonló módon megosztassék.

Carrière kormánybiztos azt válaszolja, hogy a nyilvánosságra nézve a legsúlyosabb jelentőségű volna, ha a tárgyalást hétfőig elnapolnák. Az egész világ várja a döntést. Nem lehet a tárgyalást a végtelenségig elnyújtani. Egyébként a védelem eléggé fel van fegyverkezve a vád ellen, melyről azt nem lehet elmondani. Indítványozom tehát, hogy a tárgyalást folytassák.

Demange rövid tiltakozása után a bíróság tanácskozás végett visszavonul. 20 perc múlva megjelent a bíróság és kihirdeti, hogy egyhangulag elhatározták, hogy a tárgyalást nem szakítják félbe, mert a törvény intézkedései szerint 48 óránál hosszabb félbeszakításnak nincs helye, ellenkező esetben a tárgyalást újból kellene kezdeni.

**Rennes**, aug. 16. Első tanu *Lebon* volt, a volt gyarmatügyi miniszter, aki azt bizonyítja, hogy a Dreyfus elleni szigorú intézkedések az Ördögszigeten indokoltak voltak. A szökevénye nem lett volna nehéz. Rájöttek arra, hogy egy kalandor Dreyfus megszöktetését tervezte. Sok szemrehányást kapott azért, hogy elrendelte Dreyfus kezére a kettős bilincset, de ő nem hitte, hogy ezzel szenvedéseit tulszigoruan fokozza. Még minisztersége előtt elrendelték, hogy a legcsekélyebb gyanus jelnél Dreyfust löjjeék le. Dreyfus levelezésénél is sok törvénytelen eszközt használtak föl. Egy napon egyik őrt elhelyezték s csakhamar észrevették, hogy az őt sokat költekezik. Kérdőre is vonták, de azt vallotta, hogy örökölt, pedig nem volt igaz. Kijelenti, hogy a levelezést is teljesen liberális módon ellenőrizze.

*Carrière* kormánybiztos: Igaz-e, hogy Dreyfust még a legegyszerűbb levelezésének megírásánál is arra kényszerítették, hogy előbb fogalmazványt mutasson be?

*Lebon*: Ez igaz.

*Demange*: Konstatálja, hogy a tanu nem vall, hanem magát védelmezi.

*Lebon* újra kijelenti, hogy ő meg volt győződve Dreyfus bűnösségéről és ugyanazokat a rendszabályokat habozás nélkül, újra alkalmazná ellene. Mikor miniszterré lett, vizsgálatot indított egy Dreyfusnak nem kézbesített táviratra nézve. Elmondja milyen utasításokat küldött újabban és megemlékezik arról a szökési kísérletről, melyet egy amerikai hajó segített elő, végül ismételtelen tiltakozik azon szemrehányás ellen, hogy Dreyfussal kegyetlenül bánt.

*Elnök* kérdésére Dreyfus kijelenti, hogy nem akar azokról a szenvedésekről beszélni, melyeknek egy francia polgár alávetett egy ártatlanul elítéltet. Csak azért vagyok itt, — mondja Dreyfus, — hogy megvédjem a becsületemet. Morális szenvedésekről nem fogok beszélni.

*Demange* védő fölemelkedik, hogy *Lebon* szavaira válaszoljon és egy körülményre utal-

jon, mely eddig nyilvánosság elé még nem került. E körülmény a *Weiler*-féle hamisítási eset. *Demange* csodálkozását fejezi ki, hogy oly tanut lát maga előtt, ki ahelyett, hogy védelmezné magát, önönmagára vonatkozó apológiával kezd beszélni. E tanu *Lebon*, kihez különböző kérdéseket intéz *Weiler* hamisítványára vonatkozólag, mely hamisítást *Du Paty de Clam* követte el. Ez egy alkalomra vonatkozó hamisított bizalmas meghívó volt, melyet pár nappal előbb az Ördögszigetre küldtek a száműzött kapitánynak. Határozott hangon kérde *Lebon*tól: Helyes-e *Lebon* ur, hogy a hamisítvány egyik hamisított másolatát a *Dreyfus* családnak is megküldték?

*Lebon*: Helyes!

*Demange*: Miért kérdezzem már most, küldött-e *Lebon* ur másolatot a családhoz és pedig épp oly otromba utáztatot, mint amilyen a *Dreyfus*nak küldött meghívó volt, mely szintén csak otromba hamisítvány volt. (Nagy mozgás).

*Lebon*: Hangsúlyozom, hogy a *Weiler*-féle hamisítványra vonatkozó terveim teljesen loyálisak voltak. Én ezt a levelet a *Dreyfus* családnak a megszokott uton küldöttem, hogy esetleg titkok nyomára akadhassak.

Ezután *Henry* ezredes özvegye következő kihallgatásra. Fogadja, hogy a férje *Wallsyn*nal közelebbi ismeretségben volt. Nem igaz, hogy kölcsönt vett tőle.

Szünet következet ezután, mely alatt *Demange* elmondja, hogy *Laborin*nak nagyon rossz éjjele volt, de reggelre jobban lett.

Szünet után *Roget* tábornok következett, ki *Dreyfust becsületesnek* tartja. Fellépte azt látszik bizonyítani, hogy a katonai *Dreyfus*-ellenes párt feje. *Wallsyn* beismerései daczára se hiszi, hogy ő irta volna a borderót. *Wallsyn* egy közönséges condottiere és hamisító. *Dicséri Henryt*. *Bertulus* előadását *Henry*ről valótlanságnak mondja. Bizonyos, hogy *Dreyfus* irta a borderót s erre lesznek tanuk is, kik anyagi bizonyítékokat szolgáltatnak. Katonai attasék levelezései is csak *Dreyfus* bűnösségét bizonyítják, a mi kiderült a titkos iratcsomóból is. Véggkövetkeztetése tehát ez: *Wallsyn* ártatlan, *Dreyfus* bűnös.

Nos hátha nem találkozik más ember, a kire a D kezdő betű alkalmazható, kire vonatkozhatik tehát? Itt *Dreyfus*ra néz, ki vállat von. Tanu elismerte, hogy *Trarieux*nak erre vonatkozólag adott felvilágosítása kissé megzavarta, majd megindult hangon folytatja: Nem, — értem, ha olyan pártatlan vallomással szemben — mint az enyim, — előnyt adnak olyan személyek vallomásaival szemben, akik hasznot huztak az árulásból, igyekeznek továbbá bebizonyítani, hogy *Picquard*t csalárd eszközöket használt, hogy *Dreyfus* helyett más tüntessen fel bűnösnek. Egyebek közt azt mondja, hogy *Picquard* 100,000 frankkal többet küldött egy szerencsétlen katonatiszt ellenőrzésére, aki semmit sem tett. Ez az összeg valami tartalékalap volt, melyet *Sandher* ezredes takarított meg, mely most teljesen eltűnt.

*Demange* védő elutasító mozdulatot tesz kezével, mire *Roget* megengedi, hogy ez az összeg talán tulzott. Azután szemére veti *Picquard*nak, hogy felebbvalói elől elrejtett egy okiratot, mely *Dreyfus*ra nézve terhelő volt.

*Jouast* elnök erre az ülést berokeszti s a vallomás meghallgatását holnapra halasztja.

## TAVIRATOK.

### A miniszterelnök beteg.

**Budapest**, aug. 16. (Saj. tud. táv.) *Szell* Kálmán miniszterelnök Rátóton meghült s ágyban fekvő beteg lett. Ennek következtében aug. 18-án a király születésnapja alkalmából tartandó istentiszteleten *Lukács* pénzügyminiszter helyettesíti s d. u. 3 órakor a miniszterelnöki palotában tartandó diszebédén szintén a pénzügyminiszter helyettesíti.

### A villamos avatás.

**Temesvár**, aug. 16. (Saj. tud. táv.) Temesvárt ma nyílt meg az új közuti villamos és már első kifutásakor is szerencsétlenséget okozott. A városligeti utkeresztelésnél ugyanis egy bérkocsi, mely *Burián* táblabíró és *Apáthy* törvényszéki bírót hozta vadászatról, a villamos kocsi heves csengetésére sem tért ki, hanem neki hajtott a villamosnak. A kocsi szétzuzódott darabokra a bent ülők pedig kibuktak a kocsiból oly szerencsétlenül, hogy *Burián* táblabíró karját törte, *Apáthy* törvényszéki bírót pedig koponyarepedést és más súlyos sebeket kapott. *Apáthy* bírót ájullan szállították be a kórházba.

### Amnesztia Szerbiában.

**Belgrád**, aug. 16. Sándor király születésnapja alkalmából különböző büntettek miatt elítélt 117 embernek megkegyelmezett. (M. T. I.)

### Az ápiai angol konzul kitüntetése.

**London**, augusztus 16. A királynő *Maxse* ápiai angol konzulnak a Szent Mihály- és György-rendet adományozta. (Magy. Táv. Ir.)

### Kivégzés.

**Brünn**, augusztus 16. Ma reggel 7 órakor kivégezték *Zaoralek* Antal 27 éves morva czipészt, a ki február 20-án meggyilkolta és kirabolta *Podrazil* Antal czipészt. (Magy. Táv. Ir.)

### Oroszország és Kína.

**Pétervár**, aug. 16. Egy a pénzügyminiszterhez intézett czári parancs ezt mondja: Oroszország nagy európai és ázsiai birtokai Isten segítségével lehetővé tették Kelet és Nyugat népeinek közeledést és Kína barátságos magatartásával sikerült is elérni ezt a történelmi tény. Kína ugyanis átengedte Oroszországnak két kínai kikötőnek, *Taliénnannak* és *Port-Arthurnak* a használatát nagy területtel egyetemben, a mi utat nyitott a nagy szibériai vasutnak a Sárga-tengerhez. Hála a kínai kormány bölcs elhatározásának, az épülőfélben lévő vasut Oroszországot összeköti Kínával, a mi valamennyi nemzetnek óriási hasznot hoz és megkönnyíti a világkereskedelem forgalmát. A közjólétri való fáradhatatlan gondoskodásunk arra indít bennünket, hogy a vasutvonalnak *Taliénvan* kikötőig való kiépítése után ezt a kikötőt az Oroszország és Kína között 1898. márczius 27-én kötött bérszerződés egész tartamára az összes nemzetek kereskedelmi hajói

számára szabad kikötőnek nyilvánítsuk és a kikötő közelében új várost építsünk Dalnij névvel.

### A san-domingói forradalom.

New-York, aug. 16. Puerto Plataból érkezett táviratok szerint a san-domingói köztársaság kormánya azt a hirt kapta, hogy a kormány csapatai teljesen megverték és megsemmisítették a fölkelőket. A kormány azt hiszi, hogy ez az ütközet véget vetett a Jimenez érdeklében támasztott forradalomnak. (Magy. Táv. Ir.)

### A pestis.

Lisszabon, aug. 16. Oportóban ma 33 pestis-betegedés fordult elő s kilenczen haltak el. A lakosság körében óriási az izgalom. Oportóból és vidékéről a lakosság nagy tömegekben menekül a szörnyű betegség elől. (Magy. Táv. Ir.)

### Transzvál.

London, aug. 16. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából tegnapi kelettel: A végrehajtótanács ma délelőtt ülést tartott. A lovas-zászlósok azt a parancsot kapták, hogy a Martini-fegyvereket cseréljék ki Mauser-fegyverekkel. A városban egyébről sem beszélnek, csak a háboru lehetőségéről. Az általános nézet az, hogy kérdést intéznek a burgherekhez. Azt hiszik, hogy a burgherek és általában az egész ország ellenzi a végső rendszabályokat. (Magy. Táv. Ir.)

## KÖZGAZDASÁG.

**Uj gazdasági tudósító.** A földmivelésügyi miniszter *Körmendy* Dániel bérlő hegyköz-ujlaki lakost Biharvári egye központi járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

**Erdőőri és vadőri szakvizsgák.** A földmivelésügyi miniszter a folyó évben tartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák határidejét már kitűzte. E szerint az erdőőri szakvizsgálatokat október 16-án d. e. 9 órakor s a következő napokon tartják Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kassán, Máramaroszigeten, Debreczenben, Kolozsvárott, Székelyudvarhelyen, Brassóban, Nagy-Szebenben, Temesvárott, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen. A vadőri vizsgák ugyanazon a napon veszik kezdetüket, de csak négy városban fogják őket tartani: Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárott. A vizsgák mindenütt a vármegyeházán fognak lefolyni. Jelentkezőknek hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványait a vizsgák székhelye szerint illetékes királyi erdőfelügyelőkhöz kell f. évi szeptember 30-áig benyújtaniok.

**Munkások biztosító szövetkezete.** A földmivelésügyi miniszterium megbízásából — mint értesülünk — a Dunántulon ez idő szerint előmunkálatok folynak a munkások élet és baleset biztosítására szolgáló szövetkezet létesítésére. A szövetkezetet, a melyet azután több helyütt is fognak létesíteni, a kölcsönös-ség alapján szervezik és tagjai heti igen csekély befizetések mellett tekintet nélkül az élet-

korra, a baleset által előidézett munkaképtelenség esetén rendszeres segélyt, halál esetén a hátramaradt családtagok egyelőre megállapított biztosítási összeget kapnának.

### Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. aug. hó 8-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 7.60—8.—. Kétszeres buza 6.—6.—. Rozs 5.50—5.80. Arpa 4.40—5.60. Zab 4.60—5.30. Tengeri: 4.90—5.10. Borsó 13.—. Lencse 15.—. Bab 6.—. Köleskása 11.—, Burgonya 1.70. 100 kiló lángliszt 15.—, zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 13.80, barnakenyér liszt 12.50, széna fuvarral 1.80, szalma 50. Szalonna 56.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.30. 100 kiló marhahus 48.— öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —44. Pálinka —32, Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 34.—, uj bor 26.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 14.—. köles 5.—. repce —.—, dió 16.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —.—, szalonna 62, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 8, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. löhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

**Forgalmi kimutatás 1899. évi aug 8-ról.** Tiszta buza körülbelül 150 hltr, kétszeres buza 400 hltr, rozs 800 hltr, árpa 320 hlt, zab 350 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 800 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 68 drb, félhizott 76, sovány 95, süldő 170, malac: 280, hizott marha 14, jármás ökör 520, fejős tehén 270, borju 220, bivaly 20, juh és kecske 70 ló 517.

**Marha ártáblázat 1899. augusztus 8-ról.** Egy pár első rendű jármás ökör 330—370, egy pár másodrendű jármás ökör 260—305, egy pár harmadrendű jármás ökör 145—240, 1 drb fejős tehén 60—110. 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 70—95. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 52—76, 1 drb. veres borju 11—20, 1 drb. fél éves borju 20—26, 1 drb egy éves borju 25—34, két éves borju 35—68. 1 drb hizott sertés 42—75, 1 pár fél éves. 20—24, 1 pár egy éves sertés 32—44, 1 pár két éves serés 46—72, egy drb igás ló 70—130, 1 pár ökbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár bojubőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

### Reich Jenő és Társa

#### Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

#### Értéktőzsde.

Budapest, augusztus 16.	
Az irányzat szilárd.	
Osztrák hitel	829.—
Magyar hitel	469.—
Allamvasut	763.—
Rimamurányi	544.—
Magyar jelzálog	244.50
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

#### Az irányzat szilárd.

Bécs, augusztus 16.	
Osztr. hitel	388.30
Magyar hitel	390.25
Allamvasut	352.50

### Határidők.

Budapest, augusztus 16.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 17,000. mm. forgalom mellett az árak 10 krral magasabban jegyeztettek.

Buza áprilisra	8.43
Buza októberre	8.73
Tengeri jul.	4.76
Rozs őszre	6.70
Zab őszre	5.30
Tengeri augusztusra	4.82

### Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. augusztus 16-án

Magyar aranyjárdék 4%	118.40
Magyar koronajárdék	96.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	94.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.—
Horváth-szlavón földterhermentési kötvény	96.16
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	125.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	199.75
Osztrák járdék papírban	100.—
Osztrák járdék ezüstben	100.—
Osztrák járdék aranyban	118.50
sztrák korona járdék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	137.50
Osztrák magyar bankrészevény	900.—
Magyar hitelbankrészevény	390.—
Osztrák hitelintézeti részvény	389.20
Párisi vista	352.25
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.56
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	120.75
20 márkás arany	11.76

### Az iparosok Menháza javára.

## NAGYVÁRADAI SZINKOR.

Általános bérletszűnet Általános bérletszűnet.

### Ma esütörtökön, augusztus 17-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

## FELHŐ KLÁRI.

Népszimfű 3 felvonásban. Irta: Rátkay László.

### SZEMÉLYEK:

Özv. Aba Györgyné	Laczkó Aranka
Aba András, fia, molnármester	Tompa K.
Felhő Klári ) árvalányok, Abáné	Székely Irén
Felhő Katicza ) fogadott leányai	Turchányi O.
Fátyol Ferkó, molnár-legény	Kassai K.
Tenger Ádám, molnár czéh-mester	Szentgyörgyi István.
Bálint, fia	Váradai M.
Csik Vendel, szabó mester	Vendrei F.
Istók, fia	Leővey Leo.
Viola Éva	Miklósi Ilona
Rokkáné, Tenger gazdasszonya	K. Arpási Kata.
Gerő, keresztfia, molnárinas	Iványi A.
Szita Pista	Bónis Lajos.

Hely árak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

### Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, pénteken, augusztus 18-án

## PÁRISI ÉLET.

Operette 3 felvonásban.

A szorhoztóért felelős:

## Dr. VUCSKICS GYULA.

## Eladó szőlő.

A Várostól 15 percz séta, országút mellett 3570 □-ól — ebből 2 hold rigolirozott és beültetett, a többi gyümölcsös. Szabad kézből eladó. Megtudni e lap kiadó hivatalában.

215 (2—3)

# VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	<b>Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.</b>					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Szá. v. Szá. v. Szá. v. Szá. v. Gy. v.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	† 1 17	† 5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	<b>Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.</b>					
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	<b>Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.</b>					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 06
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

  

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békes-Csaba >	6 47	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 33
Kötegyán >	11 46	† 6 05	9 15	Kötegyán >	† 7 57	3 39	6 10	<b>Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.</b>							
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46		
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Osi >	9 21	5 19	8 16								
zege	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

## Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

**Főnyeremény: 50,000 korona érték**

és több, kisebb-nagyobb nyeremény,

összesen 1006 nyeremény 100,000 korona értékben.

**Egy sorsjegy ára 20 krajczár.**

Az összes nyereményeket kívánatra 20 levonással azonnal készpénzben beváltja Budapesten: a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank. Ezen pénzüzetek a nyerő kívánságára készek az 50.000 korona értékű főnyereményt

*egy hasonértékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsereálni.*

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben az összes dohánytözsdékben s egyéb elárúsító helyeken

Viszontelárúsítók forduljanak a kiállítást rendező

**Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,  
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.**